

ЧЕМ—МАЛАЖЫЛЫН

ХӨГЖУДЕРИНИН ҮНДЕЗИНИ

Чоннуң чаагай чоруунга

АЛДАРЛЫГ САДЫГЖЫ

Мал ажылынын продукция-
зын бүүдүренин улам ыңай
өстүрүп хандарын соруула-
ны СЭКП-нин XXIV съездине
көдөз ажал-агынын ишчи-
леринин мурнуна салган.
Төрөп партиянын съездине
ниң иштиндерин амырал-
га боттандыра-биле чарыш-
тып, бистин республика-
нын мал ажылынын ажал-
чылары тоску беш чылдын
баштайгы чылында мал-
продуктуунун бедиринге
чамчы чөгүмчүлүг түнө-
лөдөн чыгып алган. 1970 чы-
лыда деңизге, 1971 чылда
сүт бүүдүрө 1060 тоннага,
эрт — 700 тоннага, чууга
— 2 миллион кезекке кө-
дөдөн. Колхозтар болгаш со-
вхозтар бүгү чузун малдын
баш санын 17 муңга өстүрү-
шпэн, продуктулар саарын
дык көбүктөдөн.

Чедип алдынган чедипки-
нер көдөзүн ажал-ишчи-
леринин кылып чоруткан улуг
ажылынын үрө-түннели дээр-
ли билдингир.

Мал ажылын улам ыңай
хөгжүдериин үндөзүн бө-
лүр чөм-суурун бажыларга
таалай-биле ажалдап кыл-
ган хемчеглерге дүштүр база
мал чөмүннү бүүдүрүшкөн кө-
үдөдөр болгаш оон шынарын
ажылыр хемчеглер дуга-
йында СЭКП Тыва обкомунун
II пленумунун иштиндерин
күүсетипшпэн, эртен чылын
чамчы колхозтарга, совхо-
зтарга тарылга шөлдөринин
структураларын эде көргөн.
Нинти тарылга шөлүнүн орту-
маа-биле 30 хуузу мал чөм-
кудурлар тарыларынга тус-
кайлаан турган. Хөзүтүң шө-
лүг чаагай өвөс 3 муң гектар
хире олар шөлдөринге ситен
тарып, чөмүшкүлүг, ажики-
лер ажалынын чоруткан. 4,7 муң
гектар панын турган. 9 муң
гектар ситен шөлдөрин сугтар-
ган.

Ол бүгү хемчеглер гектар
чөдөн чангыс чылдыг ситен-
нерин 9,9 центнер, хой чыл-
дыг ситеннерин — 14,3
центнер, чайгаар үгөн ситен-
нерин 5,5 центнер дүжү-
дүн алып болгаш дык хой
колхозтарга база совхозтарга
кышкы үдө малга чиртир бө-
дүүн чөмүннү багай өвөс
курлавырын түргүзүр арганы
берген.

Оон аңгыда, элөөн хой шө-
дөргө кыштак чогуунга кыжын
мал оларлазыр-биле ситен-
нерин тараан. 106 муң га
оарларын сугат болдурган.

Мал чөмүннүн хоолуу-
ларын бедир база олар-
ын чидирин боттандыра-би-
ли Танды, Бин-Хем, Каа-Хем
болгаш Улуг-Хем районнарын
чамчы ажал-агыларынга
мал бедирлерин дөңшөт-
көн аргаларын шөгөдөп ал-
ган. 1500 тонна ситенгиз сал-
ган, 130 тонна ситен дал-
гын бедирлеген. Ситенин күш-
түт салгынадышкын-биле
курлавырын калбаа-биле
ажылыш.

Көдөз ажал-агынын дур-
жула стапкызына, «Меже-
гей», «Элегес», «Утка 25
чылы», «Салы» совхозтарга
болгаш Тандыда «Революция-
нын чалбылы», Бин-Хемде
«Кызыл тараачын» колхозтар-
га үр чылдары ажал-агылар
культура-луг оларларын түргү-
зүр таалай-биле ажалдарын
калбартып чоруткан.

Силосту база-ла чаа техно-
логия дугаар белектер турар
апарган. Мурнууда чер кас-
кан, алаа силосту алаа-ла
хөп каар арга ажал чок бол-
ган. Чүгө дээр, ыңчаар хөп
тарга оон хоолууг бүдүм-
дөдөн чөдөн ситин кире бөр.
Оон барылаалаан, эртен чы-
лын элөөн хой ажал-агылар
силосту иштин цементлен-
кан оларларга салып турар
апарган.

Мал чөмүннү шынарын ажи-
килер таалай-биле тодаргы
базынын кылдынган. ыңча-
ажык малдын продуктуунун
улам ыңай бедиринге ол
чүдөдөр ам-даа ырактат чөтпөс.

Каа-Хемин колхозтары бол-
гаш совхозтары чижер-биле
бир баш малга 15,7 центнер
бөдүүн, 28,5 центнер чулу-
түт болгаш 3,3 центнер хо-
луксаалыг чөмүннү белектер
алган, кышкы үдө малды
чөм-биле хандыган.

Ол районда «Тилелге» кол-
хозтун мал чөмү белектер
доктаамал бригадаларын
ажылыг дуржулгазын онал-
дыр хемчеглер херек. Ону дуржу-
галыг агроном А. Т. Цветков
ууртуп турар. Ук брига-
да гектар чөдөн хой чылыг ситен-
нерин 24,5 центнер, чай-
гаар үгөн болгаш чангыс
чылдыг ситеннерин 15 цент-
нер, кукурузанын 170 цент-
нер поган массазын өстүргөш,
ажык ап, мал чөмүннү бүгү
хөдөдөр белектер чөмүннү
панын ажал күүсеткен. ың-
чага «Тилелге» колхоз
инитинин малын бүүдүн чар-
тык чыла четчир чөм-биле
хандыган.

Мал чөмүннүн куравы-
рын түргүзүрүнүн бар болуп
турар бүгү аргаларын эне-
үрө-түннелиг ажалдарын
үлөргө-чижер көргүзүп тур-
ар, мал чөмү белектер док-
таамал бригадаларын ажалы-
нын дуржулгазын бүгү-ле
колхозтарга болгаш совхозтар-
га калбаа-биле неггедир хе-
рек.

Танды районун ажал-агы-
лары база-ла мал чөмүн багай
өвөс курлавырлар алган, чиж-
ер-биле аларга, ыңа бир
баш малга 11,4 центнер чөм-
дөдөн ситин белектер чөмүннү
бөдүүн, мал чөмү белектер док-
таамал бригадаларын ажалы-
нын дуржулгазын бүгү-ле
колхозтарга болгаш совхозтар-
га калбаа-биле неггедир хе-
рек.

Н. ШИРШИН,
СЭКП Тыва обкомунун
көдөз ажал-агы кылды-
ныч инструктору.

«Кижиниң мурнуна кан-
дыг берген турбас дээр,
ыңагыла иштинин чөмө-
лөгө чөдөн мөң ажалдан э-
лөөн үдө мөң-ла амыр
өвөс турган ийн» — деп, хо-
очун салгыны Нина Иванова
Гребенникова сактап чуга-
лаар болду. Бурун күш-
ажылы баштайгы базыны-
рын ол 1936 чылда Кызыл-
дың бир столоваязынга офи-
цианткалан эгелөөн. Чылдар
эртен тудум күш-ажылы да-
дыгы, чонга эгелөө-элдөө, ак
сөткөдөгү бараан ботурунун
ханы уткаын ол эки билген.
1942 ЧЫЛ. Анык кыс пар-
тиянык Тыва обкомунда бу-
фетке садгызымал бер-
ген. Оон ажалын эки түргү-
зүр, келген кижилерин кул-
туртуп, сатып човашыр хан-
дыр дөш бар шаа-биле кы-
зып ажалдап турган. ыңча
садгы болгаш буфет ажал-
дыкчылары алабти Кызылдың
хлеб бажылар чөдөн ала-
бы өвөсүрүр алыр дөш даң
бажыда боттары чоруттар

Урган. Ону өвөртүп экеп
чур, амыр үдө ымыкш, хой
техника турган өвөс.

Онаашкан ажалынга чүт-
күдүг, төлөнтүп анык са-
дыгынын ол-ла чылдың тө-
чүзүлө Кызылдың үлөтүр
бараанынын № 1 мага-
зинге ажалдар кылдыр деп-
шенткен. Нина Иванова ол
үлөтү магазинге 30 чылдар
дургузуда үзүктөл чокка
ажылдап келген. Парфюмерия
болгаш галантерея салбыры-
га баштай алаа садгыны бо-
луп ажалдаш, оон соолда
ук салбырын эргелекчилей
берген. Ол хире нарын, үр-
мек бараанын салбырынга
хой чылдары ажалдап, чоң-
нуң негедө-хөдөгөдөн чон-
чүт эки билрин юргүскөн.
Күш-ажылы эртен чыл доос-
бажыда боттары чоруттар

Чөм-Хемчик районун «Ок-
тябрь 30 чылы» колхозта
көдөз магазин эртен чылын ба-
раан саарылгазын панын
ооналгазын ай санында ажал-
күсөдүп, мурнакы коллек-
тивтерин олурууга кирген.
Чыл панын 115 хуу күсөт-
кен.

Найыралдыг коллективтин
чөдөн ажалынга чөдөн алыр-
мал анык садгылар Донгак
Ким, Валентина Донгак олар-
нын ажалы кызымаккай, чоң-
нуң хөдөгөдөгү сатып чо-
вангыр чоругу улуг ролдуг
болган. Магазин чогуур шак-
тарында ажалынар. Оон иш-
ти кезеде арыг-силег болгаш
чылдыг.

Мурнакы садгылар тос-
ку беш чылдын ийгилинде
салдынган сорулгаларын күү-
седир дөш районун коопе-
раторларын аразында хай-
ныккан социалисттик чарыш-
кы ийи дакпыр күженишкенин
киржип турар.

О. САЙЫН.

Чыл бүрүдө ол салбырга кел-
ди чылдың чагыны кыллары
Нина Иванованың киржи-
ген чокка черле эртен көр-
бөп.

— Мөң бө магазинге ажал-
дап эгелөөн чылдарын амыр
байдал-биле деңизге арга-
гайок. ыңча магазинге бо-
лаш оон складтарында бараан-
наш сөт-түңү магазин бол-
гаш салбыр эргелекчилерин
кырынга саныгынып турган.
Базалардан бараан үндүр-
де магазин эргелекчилери бо-
тары барып өвөртүп экек-
кы, боттары чазар болгаш хылар.
Складтарын, магазиндерин
топ одалга системазын беш
чөк турду. Магазиндерге
клад эргелекчилери болгаш
дузалаа ажалчылар чон тур-
ган—деп, ол чугаалап олуур
болду.

Хочун садгыны аныклар-
га ботундуг байлак арга-дур-
жулгазын күдөдүн-биле да-
чылып берип чоруту. Эп Греб-
енниковай салтакчылары
амгы үдө дуржулгалыг са-
дыгылар бөдү берилген. Са-
дыгыг тускай өөргөдөгү чө-
дөдөр дооскан, мергекчилер
специалист болу берген-
дөө хой. Чижээ, «Хүндүл-
дөдө» орденни эгелөө
Н. Дежнева, Г. Болотова олар
бухгалтерлер апарган.

Хой чылдары садгы шугу-
мунга кызымаккай, бедик көр-
гүзүлүп ажалдааны дөш
Н. И. Гребенникова «Совет са-
дыгыг тергенин» деп хөдөк
демдө-биле шаңдаткан. 1969

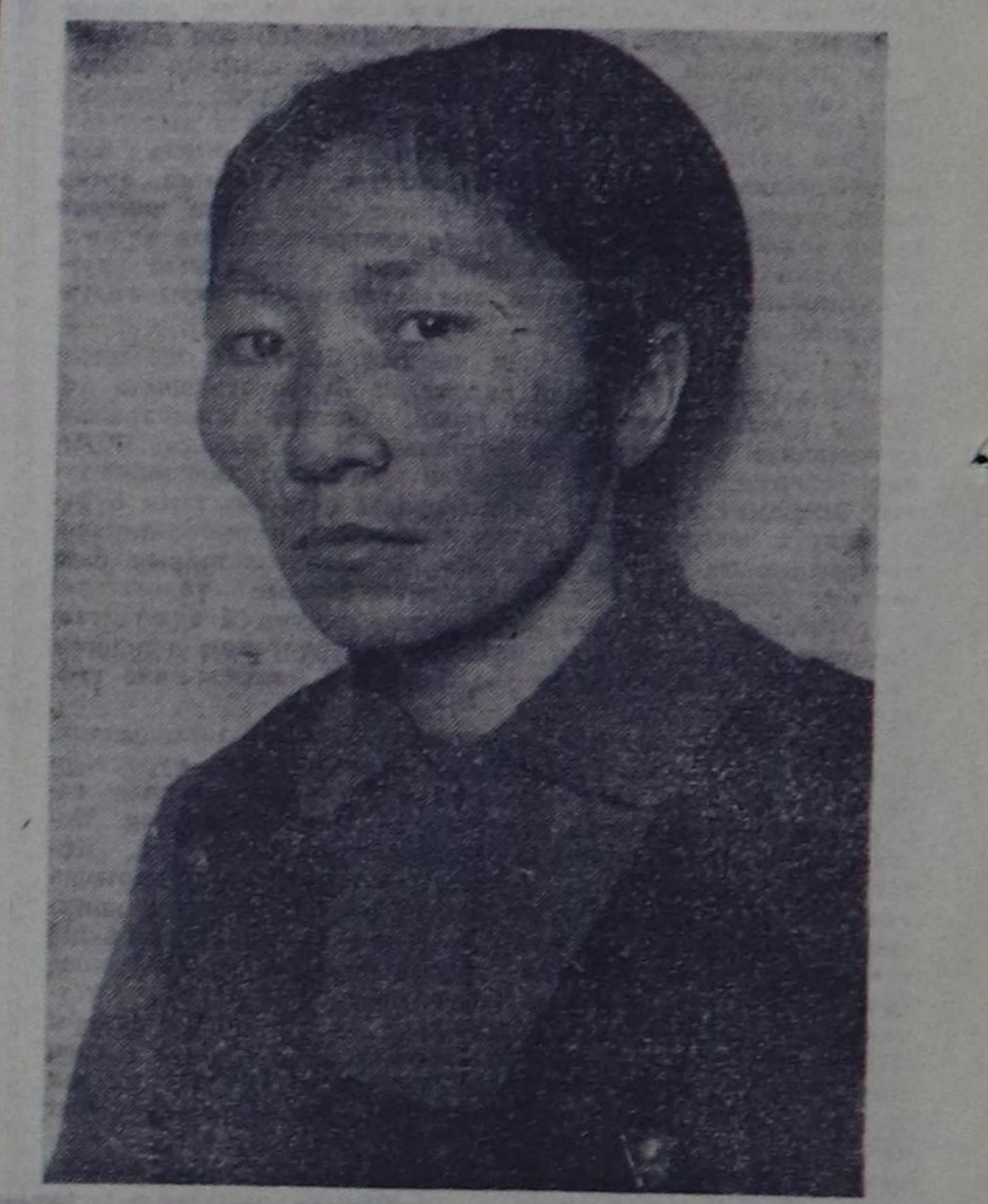
Чылда алаа «Тыва АССР-ин
садгыг болгаш иштинин
чөмө-лөгөдөгү ажалдары
ажылдакчызы» деп хүндүлүг
атты тыыскап. Ол—Ленин
юбилей медалыг эгелөөчү-
н. Бүгү ажалдап келген
чылдарын дургузуда оон
шыны холун дамчытыр 15
миллон хире рубльдин ийе,
чүсүктөн эгелөөн ажал-бүрү
үрмек бараанын садгы
айлычлар алган. 1960 чылда
Кызыл садгыг хой саныг
ажылдакчыларын иштинде
«Коммунист күш-ажылдык
палычызы» деп атты бир-ле
дугаарында алаа тыыскап
таварылга өвөс.

Во хүндө Н. И. Гребен-
никова Кызылдың университет-
тиг магазинин парфюмерия
болгаш, галантерея салбырын
эргелекчилерин чонга то-
лөптү, эгелөө-элдөө бараан
болуп турар. Универсалдыг
магазинин коллективин 1971
чылда үрмөктөп сазар ба-
раан саарылгазын, панын
100,1 хуу күсөткен. Коллек-
тивтин иштин хөдөгөдөгү совет
садгыгын хоочун ажалдакчы-
зы эп Гребенниковай кир-
ген үлүгү улуг.

К. САТ,
экономист.

ЧУРУКТА: Н. И. Гребен-
никова болгаш садгымы Г. Г.
Туканова олар ажал үзө-
н.

А. МЕЛЬНИКОВТУҢ фото-
зу.

КӨДӨЗ МАГАЗИНДЕ

Чөм-Хемчик районун «Ок-
тябрь 30 чылы» колхозта
көдөз магазин эртен чылын ба-
раан саарылгазын панын
ооналгазын ай санында ажал-
күсөдүп, мурнакы коллек-
тивтерин олурууга кирген.
Чыл панын 115 хуу күсөт-
кен.

Найыралдыг коллективтин
чөдөн ажалынга чөдөн алыр-
мал анык садгылар Донгак
Ким, Валентина Донгак олар-
нын ажалы кызымаккай, чоң-
нуң хөдөгөдөгү сатып чо-
вангыр чоругу улуг ролдуг
болган. Магазин чогуур шак-
тарында ажалынар. Оон иш-
ти кезеде арыг-силег болгаш
чылдыг.

Мурнакы садгылар тос-
ку беш чылдын ийгилинде
салдынган сорулгаларын күү-
седир дөш районун коопе-
раторларын аразында хай-
ныккан социалисттик чарыш-
кы ийи дакпыр күженишкенин
киржип турар.

О. САЙЫН.

ХЕРЕГЛЕЛГЕ ДЫННАНГЫР

Чадаана хоорайда шил хү-
лөп алыр магазин үргүчү-
лө-шаанда ажитынган турар.
Оон садгыны чогуур шагын
дөш эрте чөдөн келгеш мага-
зинин ишти-даштында чү-
хөзүн арылап аштаан, ба-
рааннарын эде салгылаан ту-
рар. Ол дээр Чадаана дээр
ажылдыг садгыларнын бир-
ээзи Г. Райков-тыр.

Совет садгы шугумунга үр
чылдары ажалдап дуржулга-
лыг садгыны ай санында пла-

нын амыр күсөдөп келген.
Эп Райков чүгө план күсө-
дир-биле кызыгаарланмай
сактап алычыларга таарымча-
лыг кылдыр ажалдык культу-
разын бедиринге сатып са-
лып турар. Оларны элчөгө
ортумак, чоңуң хөдөгө-
лөдөгү дөңшөп, Язы-бүрү
үрмек бараанынын, чоңуң
хүн бүрүдө чулга хөдөгө-
чүлүдүн магазинге кирип,
деген алган боор. Садгы алы-

Монгун-Тайга райпоу эртен чылы үрмөктөп сазар
бараан саарылгазын панын 107 хуу, бедикелдер та-
лаа-биле панын 111,8 хуу күсөткен.

Коллектив бө чылдыг бирги кварталында 8000 ажал
рублундуг олуун кирип алыр дөш социалисттик чарыш-
калбартып турар. Күш-ажылдыг чөдөн иштинин чөдөн
алырыга болгаш социалисттик чарышты калбартырып хой
мурнакчыларын, коммунисттерин, комсомолчуларын ки-
рип турар үлүгү улуг. Оларын бирээң Мал Онал, Коопе-
рация шугумунга тос чыл ажалдап анык кыс коллектив-
тин максатын чаалап алган. М. Онал СЭКП кежигүнү,
ВЛКСМ-нин Монгун-Тайга райкомунун кежигүнү, райпода
комсомол организациязынын секретары.

ЧУРУКТА: М. Онал.

Х. ОВУДАННЫҢ фото-
зу.

ДАЙЫНЧЫ АРГА-ШИНЭЭНИ БЕДИДЕР

Комсомолчуларнын энер-
гиязын, чогадыкчы болгаш
шугуру чоругу кирбей тур-
ар ажал-агы болгаш кул-
тура тургузушкунуң ың-
дыг участогун тып чуугала-
ны бөдөн берге деп СЭКП-нин
XXIV съездине чуугалаан
дегелдөөн. Комсомол бөдү-
н хой-таалай, харымсаала-
ны ажал-хөдөгө, комсомол-
чуларнын болгаш аныктары-
нын ажал-агы чорудуга-
ны кыркылыг улам
күштөдир, организа-
цияны дүжүтүп арга-пи-
нэтин бедир, ажалын
арга-методун улам сайыра-
йдыгып турар.

Чөм-Хемчиктин комсомол
конференциязында өтөт өлөт-
көдө кылган ВЛКСМ райко-
мунун бирги секретары Х.
Монгун болгаш саял берген
депутаттар айтканын бө та-
лаагы улуг кичөөгөйи
салган.

Амгы үдө комсомолчулар
болгаш аныктар кирбейше
турар улуг ажал-агынын
кылыг алаары бистин ра-
йонда чок. Материалдыг ке-
киктин бүүдүрүшкөдө 156
комсомолчу хаара түтүнгөн.
Улуг, мал ажылыче бөдүүн
ийн чылда 257 комсомолчу-
лар, аныктар комсомолдун
үдөдөдөн-биле чоруткан.
Бүгү бүдө 300 ажал кыжы-
лыр мал тургаларына сак-
таныптыр турар. Анык-
тарын панын күш-ажыл-
дыг, мергекчилер болгаш да-
нып тымышкыны — беш
чылыга деп Бүгү-элдөөн
комсомолга райондуг комсомол-
чуларга база аныктары иле-
пелдир киришкен. 1971 чыл-
дын панын оналгаларын
күүсетипте күш-ажылдыг
продуктуларын дүжүтүп
сазар чыл панын:
— 110,8 хуу, элтинин
— 108,7, дүжүтүп — 100 хуу
күүсеткен.

Комсомолчу - аныктарын
чарыкына киришкен, күш-
ажылдыг чөдөн иштинин
чөдөн алган мурнакчыларга
райондуг комсомол органи-
зацияны чоругарынын турар.
20 анык хойку 100 хойла-
на 90-дан өрү хураганын, оон
инитинде Тыва АССР-нин Дө-
дө Советинин депутаттыг ко-
мсомолчу хойку Т. Донгак
(«Чыраа-Бажы» совхозта)
100 хойга оналгыр 100,
Т. Онал («Искра» колхозта)
102 хураганын, Э. Ховалды
(«Большин» совхозта) бир
хойла-на 3,2 күтүг алган.
СЭКП-нин XXIV съездин а-
тыг, «Алаан-Маадир» совхо-
зтарын саныктарын С. Дө-
дө, О. Үндөс бир инектен-
ле 2100—2285 кү сүтүг салган.
Ол ымыкш анык мурнакчы-
ларын хойну ала болур.

ВЛКСМ ТН-нын «Мал
ажылы — комсомолдун ша-
лычын хөдө» деп кыжы-
лыгына соруу кирип, социа-
листтик чарышты калбартып,
комсомолчу-аныктарын кү-
жүн өлө уладыртып. Олар-
ын күжү-биле 16 хойчулар-
дын бажыны сөтөттирген.
Комсомолчу - аныктарын
ил бригадалыг, аныктарын
мал чөмүннү бедирлеген
киришкен. Комсомолчу-аны-
ктарын 8 сүт-бараан ферма-
зы, ийн хойну бригадалыг ра-
йонга ажалдап турар.

СЭКП-нин XXIV съездин
агыг совхозтун Дөдүг сүт-
бараан фермазын (комсомол
бөдүүнү ууртукчуу С. До-
дө) чарыкына 1971 чылда
ылгытар, бир инектен-
ле 2103 кү сүтүг коллектив
салган. Ол фермада 16 комсомол-
чу-аныктар бар. Олар Бүгү-
элдөөн дөдөдөн ажалдыг
хаара түтүнгөн. Ийде «Ком-
сомолчу бөдүүн» фермада ко-
мсомолчуларын, аныктарын
амырларын дугайын чу-

гаалап турар. Сөөлү чылдар-
да Дөдүг, «Октябрь 30 чылы»
колхозтун Булуң-Төрөк, «Бол-
шин» совхозтун ажалыга
чаа кириген Ары-Бажы фер-
маларын механизастаал.

Фермаларын механизаста-
алы күш-ажылдыг бүүдүрү-
шкүн, культуразын бедир,
кижилерин күш-ажылдыг
чигидир. Ындыг турбуле
райондуг сүт-бараан ферма-
ларын хойнуузууда күш-
ажылдыг хол-биле кылыр
колдап турар. Чамдык ажал-
агыларын ууртукчулар
өдө өвөш кичөөгөйи салган,
а комсомол комитеттерин са-
гыш салбаан. Ленин аттыг
колхозтук фермазы чыл бүрү-
дө чыын инектерин меха-
никтик савда-биле саяп тур-
ган, сөөлү чылда хол-биле
саарыкы шалыткан. «Алаан-
Маадир» совхозтун Ак-Даш
сүт-бараан фермазында
савда апарды мал чылдар
дургузуда ажалдап чок чы-
дар.

Комсомол комитеттери
аныктар коллективтеринин
ажылын чокка ууртук,
малчыларын амыралдыг,
күш-ажылдыг байдалын со-
нуугарынын турар. Чижээ,
«Большин» совхозтук Даш-
тег фермазында комсомол-
мал ажылы чокка, комсо-
молчуларга даала чок. Ол
ферма бүрүн механизаста-
тып чаа туралгыч панын
чөдөн. Чаа байдалга таарыш-
тыр ажалды комсомол бөдү-
лүг (ууртукчуу М. Алай) ажи-
килер негетинин турар.
Анык кижилерин мал ажи-
лыче чоруткан, чамдык ко-
мсомол комитеттери оларын
дугайын ууттарат фактылар
бар. «Чыраа-Бажы» Ма-
жылыг фермазында 8-ин класс
дооскан 4 комсомолчу кыстар-
ын 1970 чылда ажалдап
чоруткан, комсомол бөдүүн

Номчукчуларнын медээлери

КЫСТАГЛААШКЫН ОРГАНИЗАСТЫГ

Чөм-Хемчик районун «Ис-
кра» колхозунун хойку бри-
гадаарынын кодаанында
хойлар оодан эгелөөн. Брига-
даларда иштинин-биле 1700
ажык хой оодан, хураган-
нарда хорамча чок, эки дору-
гун турар. Кадарчылар М. Шин-
тик-Кара, О. Алай-оол,
М. Кертик-Кок, М. Намчал,
С. Сехне-оол, О. Борбан-Даш

оолар 140—220 хураганын
өстүрүп турар.

Колхозтук деңизеринде
хар кылын дүшкөн. Кадарчы-
ларга дуулаштырары-биле
далбай өстүрүп 5 тракторун,
мал чөмү чөдөр 5 автома-
шинаны тускайлаан. Хойлар-
нын даваннары тастап турар
апарган. Чөдө кыжы составы
бригада кодаанынын ке-

зиң, даваннары тастаап хой-
ларын өмөп турар.

Мал чөмүнү чүдүргөн авто-
машиналар, тракторлар кыш-
тагыра ууктөмөшкөн кыш-
ка чоруп турар. Ситен, чөк-
сула, сазын, будук-бүрү ко-
даандар бар. Кыштагыла-
кыны организастыг эртер-
нө күш салдынган.

С. ЛОПСАН-СЕРЕН,
чаш мал үчөгөчү.

ТУДУГЖЕ САГЫШ САЛЫР

Мал семиртип «Совет Тыва»
совхозта туудуг ажалы чор-
бастаан. Чүгө дээр белектер
кылбайн турар. 1971 чылда
тайгага 700 ажыг кубөмөт
туудуг ажалын бедирлеген на-
ш өвөртүп албайн барган. Бөдөн
ымыкш бөдөдөн алырычы,
немей сөөктүг кылырынче
мынчага чөдөр кирбөш.

Чаа кылыр объектилер, ка-
питал болгаш агар септелгелер
чорудар эртен туудуглар ажал-

агыда хой. Туудуг брига-
дазында ажалчылар аар-саар
ажылы кылып, суурда чоруп
туралар. Транспорт бар,
ажылычын күжү четчир. Ындыг
турбуле совхозтун дирекция-
зы туудуг кылыр ыяш бедирле-
гиче мынчага чөдөр сатыш
салбаан.

Организастыг ууртукта
чөк чорук туудугта бедикел
чорударын савдадып, харым-
даа утундурарына чөдөдөр

тартипмай калып калган.
Бугаларын орук кешкен
чөдөрлерин орук-туудуг чө-
лууг хооразал салыр турган,
кылааны-биле сугарылга
уулган. Ферма чанында та-
рылга шөлүнүн бугазы база
Дөр-Хавакта ийн буга ажал-
далаан үнгөн.

Чүс-чүс гектары сугтарын,
элбөкчилдиг дүжүтүп өстүрүп
ап турган чөдөрлерин эртен
чылын дүжүт бербөш. Бугалар-
нын орук эртен чөдөрлеринге
хооразал салып бөдөн совхо-
зтун дирекциязы орук-ту-
дуг чөдөрлерин неггедө «ар-
тык ажал кылыр ажал-хөдө-
чү»

СУГГАРЫЛГА БУГАЛАРЫ УРЕЛГЕН

«УТКА 25 чылы» совхо-
зун № 3 сүт-бараан фермазы-
нын коллективин мал чөмү та-
рымап культуразынын сугтар-
тыг чөдөргө тараан, эки дү-
жүтүп ап келген. Ферманын
деңизеринде сугтаргыч чө-
дөр люцернаны, тарааны
тарып турар, чур дүжүтүндө
2—3 каттап сугтаргыч келген
бис.

Улуг-Хем район биле Чөм-
Хемчик районун аразында
чаа кылып турар орук ферма-
зын тарылга шөлдөри-биле
эртен, сугтарылга бугалары
үрелген. 1971 чылда тараан
150 гектар люцернавыс суг-

гартыпмай калып калган.
Бугаларын орук кешкен
чөдөрлерин орук-туудуг чө-
лууг хооразал салыр турган,
кылааны-биле сугарылга
уулган. Ферма чанында та-
рылга шөлүнүн бугазы база
Дөр-Хавакта ийн буга ажал-
далаан үнгөн.

Чүс-чүс гектары сугтарын,
элбөкчилдиг дүжүтүп өстүрүп
ап турган чөдөрлерин эртен
чылын дүжүт бербөш. Бугалар-
нын орук эртен чөдөрлеринге
хооразал салып бөдөн совхо-
зтун дирекциязы орук-ту-
дуг чөдөрлерин неггедө «ар-
тык ажал кылыр ажал-хөдө-
чү»

О. МАНАЙ-ООЛ,
сугтаргыч.

